

Samen werken aan technisch talent!

EEN PRAKTISCHE WEGWIJZER
VOOR BEDRIJVEN OM
SUCCESVOL SAMEN TE
WERKEN MET HET ONDERWIJS



Inhoud

Inleiding	1
Hoofdstuk 1 – Maak scherpe keuzes	2
Hoofdstuk 2 – Weinig tijd en menskracht? Dit kun je doen!	6
Hoofdstuk 3 – Meer tijd en menskracht? Ga zo te werk!	9
Hoofdstuk 4 – Veel tijd en menskracht? Zo maak je echt het verschil	12
Hoofdstuk 5 – In zes stappen naar succesvol samenwerken	15
Hoofdstuk 6 - Zo ziet het onderwijs eruit	17
Hoofdstuk 7 – Acht gouden tips	22

Inleiding

De technologische ontwikkelingen voltrekken zich in een steeds sneller tempo, terwijl het tekort aan technisch talent oploopt. Voor technische bedrijven is samenwerken met scholen belangrijker dan ooit. Wat maakt deze samenwerking voor jouw bedrijf waardevol? En hoe kan die samenwerking eruit zien?

WAAROM SAMENWERKEN?

Samenwerking met het onderwijs biedt jouw onderneming talloze voordelen. Het is een kans om jong talent aan te trekken, innovatie te stimuleren en bij te dragen aan de maatschappelijke uitdagingen van deze tijd. Bovendien helpt het om technologische innovaties op jouw werkvloer direct te vertalen naar het klaslokaal en zo een nieuwe generatie klaar te stomen voor de huidige en toekomstige arbeidsmarkt. Maar ook voor de (grote) maatschappelijke uitdagingen van de toekomst.

WAT BETEKENT HET VOOR SCHOLEN?

Voor scholen is de samenwerking met bedrijven minstens zo waardevol. Het biedt scholen de mogelijkheid om zich te onderscheiden met praktisch, aantrekkelijk en contextrijk onderwijs. Onderwijs waarin leerlingen en studenten meteen zien hoe zij de geleerde stof kunnen toepassen in de 'echte' wereld.

WIN-WIN

Samenwerking tussen bedrijven en onderwijs biedt beide partijen waardevolle kansen. Stap in en ontdek hoe jouw bedrijf niet alleen een verschil kan maken, maar ook kan groeien door samen te werken met het onderwijs.



Hoofdstuk 1 – Maak scherpe keuzes

Voor samenwerking met het onderwijs is het belangrijk dat je eerst het doel, de doelgroep en je beschikbare tijd scherp hebt. Daarna kun je de samenwerking verder vormgeven.

STAP 1 – BEPAAL JOUW DOELEN

De eerste stap is het doel van de samenwerking vaststellen. Vaak wordt dat gedaan vanuit maatschappelijke betrokkenheid. Maar er zijn meerdere doelen mogelijk.

De belangrijkste doelen voor samenwerking met het onderwijs zijn:

1. Jong talent ontdekken

Samenwerking met het onderwijs zorgt ervoor dat jij vooraan staat om jong talent te ontdekken en aan te trekken. Jong talent dat precies die skills leert die de technologische industrie nodig heeft. Door te laten zien hoe jouw bedrijf impact maakt en wat er zoal mogelijk is in technologie en techniek, inspireer je jongeren, maar ook hun ouders.

2. Invloed op de kwaliteit van het onderwijs

Heb je weleens gedacht: 'Waarom leren we leerlingen niet écht wat we in de praktijk nodig hebben?' Door samen te werken met scholen kun je dit veranderen. Je kunt bijvoorbeeld bijdragen aan het ontwikkelen van lesmodules die aansluiten op de praktijk, zodat leerlingen precies leren wat ze nodig hebben voor hun toekomstige baan.

3. Sterkere positie in de regio

Samenwerking met scholen geeft je toegang tot een netwerk aan docenten, andere bedrijven en lokale overheden. Dit kan je helpen om je positie in de regio te versterken en deuren te openen voor toekomstige samenwerkingen. Zo bouw je niet alleen aan je netwerk, maar ook aan een sterker ecosysteem.

4. Innovatie een boost geven

Door met studenten en docenten samen te werken, krijg je toegang tot nieuwe inzichten en frisse perspectieven. Denk aan vernieuwende oplossingen voor bestaande maatschappelijke uitdagingen of het testen van nieuwe technologieën. Deze samenwerking kan niet alleen waardevolle inspiratie opleveren, maar ook concrete resultaten voor jouw bedrijf.

5. Organisatiedoelen verbinden aan onderwijsambities

Heb jij naast MVO-doelen ook Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's)? Deze doelen gaan vaak hand in hand met wat scholen willen bereiken. Is er sprake van overlap? Dan kunnen jullie met gezamenlijke projecten aan de slag en elkaar verder helpen.

6. Jezelf én de sector op de kaart zetten

Door jongeren kansen te geven, laat je zien dat je geeft om de wereld om je heen. Dat is goed voor de samenleving én voor jouw imago. Bovendien help je ook om het beeld van werken in technologie en techniek te verbeteren, door te laten zien hoe veelzijdig en boeiend deze sector is. Het verbeteren van het imago draagt bij aan het aanpakken van de grote arbeidstekorten in de sector en geeft je de kans om mee te bouwen aan een generatie vol toekomstige technische talenten.

7. Sterke leercultuur creëren

Een sterke leercultuur is niet alleen belangrijk voor de ontwikkeling van medewerkers, maar ook essentieel voor je bedrijf om je ambities te realiseren. Door te laten zien dat je hier als bedrijf actief mee bezig bent, word je een aantrekkelijke werkgever en krijg je ook jouw medewerkers in beweging om zich te blijven ontwikkelen.



Chris Testerink, HRD Business Partner bij AWL:

‘Elke student neemt docenten mee’

“Wij vinden het belangrijk om zoveel mogelijk verbonden te zijn met aanstormend talent dat ons bedrijf kan versterken. Dat maakt onderdeel uit van onze visie op leren en ontwikkelen. Dat talent zit op school. Personen die wij zoeken moeten dan natuurlijk wel over kwaliteiten en skills beschikken waar wij als bedrijf iets aan hebben. Contacten met het onderwijs helpen ons om daar invloed op uit te oefenen. Om als het ware de kwaliteit van opleidingen op goed niveau te brengen en te houden.”

Zaadjes planten

“Regelmatig krijgen wij groepen studenten over de vloer van verschillende opleidingen via het Platform Techniek Noordwest-Veluwe en Randmeren. Maar ook basisschoolklassen komen bij ons voor rondleidingen. We vinden dat belangrijk omdat we zo de eerste zaadjes kunnen planten voor interesse in de technieksector. Verder hebben we zitting in diverse werkveldadviescommissies en geven we gastcolleges. Met het Lasinstituut zijn we bezig om een module voor robotlassen en een leerlijn Robotica te ontwikkelen.”

Veel afstudeerders

“Al die inspanningen hebben succes. Zo krijgen wij veel studenten die bij ons komen afstuderen. In 2024 waren dat er bijna dertig, volgend semester rond de twintig. We weten dat in april en mei studenten naar stages gaan zoeken. In februari starten wij daarom al intern met het ophalen van onderzoeksvragen, zodat we studenten op maat leerplekken kunnen aanbieden. Zo hebben we onlangs een student een visuele lasinstructie met AI laten ontwikkelen. Een andere student gaven we een bedrijfskundige vraag: breng de markt in kaart voor onze waterstofmachines voor bi-polaire platen.”

Investerings zijn belangrijk

“Wij hebben natuurlijk als voordeel dat we geen klein bedrijfje zijn en een mooi verhaal hebben. Maar al onze investeringen in het onderwijs blijven belangrijk. Zo weten we dat ongeveer een derde van de vacatures wordt ingevuld door oud-studenten. Het belang van dit soort inspanningen is dus erg groot.”

Begin klein

“Voor wie nog moet beginnen zou ik willen adviseren: begin klein. Zorg dat je een aantrekkelijk aanbod hebt, in de vorm van uitdagende stages. En besef: elke student neemt docenten mee. Dus daar begint jouw invloed op het onderwijs. Daarna is het een kwestie van de relaties warm houden en langzaam uitbreiden. Dat is echt de moeite meer dan waard.”



STAP 2 – KIES JOUW DOELGROEP(EN)

Het onderwijs is breed. Met welke doelgroep wil je samenwerken? Het kan gaan om leerlingen, studenten en leraren, van basis- tot en met het hoger beroepsonderwijs. De keuze van je doel voor de samenwerking is vaak al deels bepalend voor het type onderwijsinstelling waar je mee wilt samenwerken.

Ben je nog niet zo bekend met het onderwijs, lees dan eerst hoofdstuk 7 om een beeld te krijgen van de verschillende onderwijssectoren.

- Samenwerking met het basisonderwijs biedt een uitstekende kans om kinderen enthousiast te maken voor technologie, wetenschap en innovatie. Het basisonderwijs biedt kansen om de technologie-mindset van leerkrachten en ouders in positieve zin bij te schaven. Voor deze samenwerkingen zijn eenvoudig, laagdrempelig materiaal en de ondersteuning van leerkrachten noodzakelijk. Door speelse activiteiten, gastlessen of inspirerende verhalen kunnen bedrijven een eerste zaadje planten en laten zien hoe leuk en divers technologie is.

- In het voortgezet onderwijs is samenwerking vooral gericht op het verder stimuleren van de talenten en interesses van jongeren richting een profiel- of studiekeuze voor technologie. Docenten zijn vaak ook een belangrijke doelgroep om leerlingen te voorzien van contextrijke leerstof, waarmee ze aantrekkelijker en beter technologieonderwijs kunnen geven en de praktijk nog meer de klas in komt. Samenwerkingen kunnen gericht zijn op praktische projecten, zoals workshops of praktijkopdrachten, maar ook op het ondersteunen van vakken, zoals natuurkunde, scheikunde of technologie. Creatieve samenwerkingen, zoals met het Technasium of scholen met het vak Natuur, Leven en Technologie (NLT), kunnen leerlingen uitdagen om 'echte' problemen op te lossen.

- In het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) ligt de focus op het verbinden van de praktijk en de theorie, om zo studenten de juiste vaardigheden aan te leren voor de beroepspraktijk. Door praktische ervaring op te doen kunnen studenten zich nog beter verbinden met een technische beroepskeuze. Bedrijven kunnen een sleutelrol spelen door stages, leerbanen en praktijkgerichte opdrachten aan te bieden. Deze samenwerking vormt een wederzijdse verrijking: studenten leren direct in een praktijkomgeving, terwijl bedrijven frisse perspectieven krijgen van jonge professionals in spe – waarvan de kans groot is dat zij daarmee nieuwe toekomstige werknemers winnen.



- In het hoger beroepsonderwijs (hbo) richt samenwerking zich vaak op het stimuleren van innovatie en onderzoek om technologische ontwikkelingen een boost te geven. Samenwerking biedt bovendien de kans om toekomstige medewerkers met de juiste skills, en kennis klaar te stomen voor de arbeidsmarkt. En hen betere beroepsperspectieven te geven. Door samen te werken met hogescholen kunnen bedrijven bijdragen aan praktijkgericht onderzoek en tegelijkertijd profiteren van de nieuwste inzichten die dat oplevert. Dat kan via gezamenlijke onderzoeksprojecten, innovatie-programma's of met behulp van hybride docenten die de kloof tussen werkveld en onderwijs overbruggen. Bijkomend voordeel is dat de bekendheid van jouw bedrijf onder studenten een boost krijgt.

STAP 3 – STEL JOUW TIJDSINVESTERING VAST

Hoe groot of klein je de samenwerking maakt, hangt natuurlijk af van de beschikbare tijd en mensen binnen jouw onderneming. Maar ook als je maar een

paar uur per maand aan samenwerking met het onderwijs kunt besteden, kun je al verschil maken. In de volgende hoofdstukken lees je wat zoal de mogelijkheden zijn als je **weinig, iets meer** of juist **veel** tijd beschikbaar hebt.



Leven lang ontwikkelen

Samenwerking met het onderwijs biedt ook volop kansen voor de ontwikkeling van jouw eigen medewerkers. Bedrijfstak scholen en mbo- en hbo-instellingen bieden, naast de opleidingen van het reguliere onderwijs, ook cursussen en trainingen aan, meer gericht op specifieke bedrijfssituaties, nieuwe technologische ontwikkelingen of persoonlijke ontwikkeling. Er zijn verschillende financieringsmogelijkheden bij het **opleidingsfonds A+O Metalektro**. Voor samenwerkingsverbanden zijn er financieringsmogelijkheden via **de LLO -Katalysator** en **de SLIM-regeling** vanuit de overheid. Kijk ook eens naar de samenwerking met de technische bedrijfstak scholen: <https://www.technischebedrijfstak scholen.nl/>



Hoofdstuk 2 – Weinig tijd en menskracht? Dit kun je doen!

Heb je als bedrijf maar weinig tijd en inzet van mensen beschikbaar voor samenwerking met het onderwijs? Dan kun je met minder dan acht uur per maand al activiteiten opzetten, gericht op de doelen *1. Jong talent ontdekken* en *6. Jezelf en de sector op de kaart zetten*.

De volgende activiteiten maken technologie en techniek in het onderwijs (meer) zichtbaar, en kunnen soms ook andere doelen dienen:

- Geef een gastles of een workshop.
- Nodig leerlingen, studenten of leraren uit voor een bedrijfsbezoek.
- Doe mee aan techniekevents, zoals regionale techniekdagen, jaarlijkse Girls' Day of Techniekfestivals.
- Zet de deuren van je bedrijf open tijdens een open dag. Een goed moment hiervoor is bijvoorbeeld het Weekend van de Wetenschap in oktober. Of organiseer met andere lokale technische bedrijven zelf een open dag in je stad of gemeente.
- Maak je bedrijf zichtbaar op open dagen van scholen of op studie- en carrièrebeurzen.
- Sponsor technologie in de klas. Faciliteer moderne technologie, zoals apparatuur voor robotica of programmeerlessen.
- Zet sociale media en campagnes in om te laten zien wat jouw bedrijf doet en om bredere bekendheid te geven aan technologie en techniek.

Ga je aan de slag met een van bovenstaande activiteiten? Zorg dan vooral dat er voldoende doe-elementen in je acties zitten om technologie tastbaar te maken en om de veelzijdigheid te laten zien. Denk aan robots, VR-brillen of 3D-printers die leerlingen actief laten ervaren hoe gaaf technologie kan zijn. Dit werkt vooral goed om kinderen en jongeren nieuwsgierig te maken en hun verbeelding te prikkelen. De [handreiking Gastlessen & bedrijfsbezoeken – zo geregeld van Jet-Net](#) biedt hiervoor veel tips.

Kijk daarnaast eens naar het initiatief [Make Tech Yours](#) van FME en UpgradeNL. Hiermee kun je scholen, ouders en bedrijven helpen om jongeren te laten ontdekken hoe breed en spannend technologie kan zijn. Met kant-en-klare lessen, -ontwikkeld in samenwerking met leerlingen en tech-bedrijven - maak je techniek toegankelijk en leuk in de klas en gaan leerlingen er ook zelf mee aan de slag.

Of breng de [Makers van de Toekomst Toolkit](#) van AO Metalelektro bij docenten onder de aandacht. Hiermee kunnen zij hun leerlingen laten ontdekken welke creatieve en technische vaardigheden nodig zijn om succesvol te zijn in de maakindustrie van de toekomst.





Tjitte Fokkema, Senior Talent Acquisition Specialist bij KONE Nederland:

‘Al vroeg laten zien wat ons vak inhoudt’

“Bij KONE Nederland hebben we doorlopend dertig tot veertig vacatures op zo’n negenhonderd medewerkers. Vaak gaat dat om uitvoerende functies in de techniek: monteurs die op locaties in het hele land service verlenen aan onze liften, roltrappen en automatische deuren, maar ook installaties installeren en moderniseren. Een mooi vak waar veel technisch opgeleide mensen niet direct aan denken.”

Sollicitatietrainingen

“Daarom brengen we ons vak via het onderwijs naar potentiële nieuwe medewerkers toe. Zo zijn we bijvoorbeeld present op carrièrebeurzen van ROC’s. In Den Haag geven we in samenwerking met JINC af en toe sollicitatietrainingen en coaching aan scholieren op het VMBO. En op ons trainingscentrum, de KONE Academy, krijgen we regelmatig bezoek van klassen uit het primair onderwijs, zodat we leerlingen al op jonge leeftijd kunnen laten zien wat ons vak inhoudt. Iets wat we in de toekomst vaker gaan doen.”

Opleiding

“Met ROC Yonder uit Tilburg en de KONE Academy hebben we exclusief een opleiding ontwikkeld op de niveaus mbo2 en mbo3: Monteur Service en Onderhoud elektrotechniek en instrumentatie. Nieuwe servicemonteurs starten direct bij hun indiensttreding met deze opleiding. Met andere ROC’s, zoals ROC Mondriaan, ROC Rijnland en ROC Amsterdam, hebben we afspraken om bolstagiaires te plaatsen.”

Naamsbekendheid

“De samenwerking met het onderwijs levert ons meer naamsbekendheid op. Dat is belangrijk in deze krappe arbeidsmarkt. Het helpt om zowel jongeren als collega’s enthousiast te maken voor het vak. En het komt al regelmatig voor dat iemand na een stage bij ons blijft hangen.”

Samenwerking intensiveren

“Komende jaren gaan we de samenwerking met het onderwijs uitbreiden. Door bestaande contacten te intensiveren. En door nieuwe contacten te leggen in regio’s waar we die nog nauwelijks hebben. We willen nóg actiever worden op technische carrièrebeurzen om ons verhaal te vertellen. En we gaan vaker bevlogen collega’s het land in sturen om op scholen presentaties te houden.”

Zoeken naar verbinding

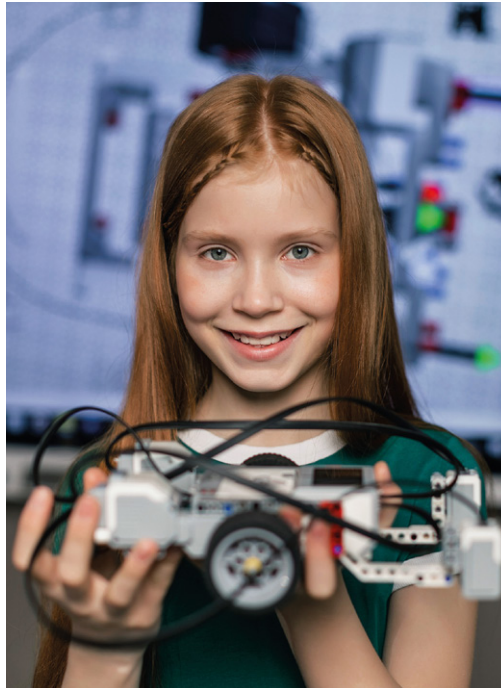
“Lastig is om de juiste ingangen te vinden. Zo zijn ROC’s vaak grote spelers. Vindt dan maar eens de juiste persoon die optimaal aangelijnd is. Wij steken er veel effort in om die contacten te vinden. Onze monteurs en leidinggevendenden in het veld zijn de sleutel tot succes. Het helpt als het onderwijsveld omgekeerd ook actief zoekt naar verbinding met het werkveld.”



ZO PAK JE HET AAN:

Het organiseren van bovenstaande activiteiten hoeft je niet helemaal alleen te doen. Er zijn verschillende regionale initiatieven en programma's waarbij je kunt aansluiten. Maar vergeet ook niet je eigen medewerkers te benutten als eerste ingang naar lokale scholen. Zij kunnen, bijvoorbeeld als ouder van een leerling, een goede ambassadeur zijn om met een school in contact te komen.

- Werk samen met **een bedrijfstakschool**
- Bedrijfstak scholen bieden niet alleen opleidingen aan, maar doen ook veel aan techniekpromotie. Zo organiseert Tetrix, techniekopleider, samen met FME en de Koninklijke Metaalunie **de PET events** in Noord-Holland. Tijdens deze events kunnen leerlingen van de groepen 6, 7 of 8 meedoen aan leuke en inspirerende workshops, die zoveel mogelijk aspecten van techniek aanraken. De Techniek Academie in Harderwijk is één van de organisatoren van het Ontdekkersfestival, een evenement waar het regionale bedrijfsleven en het onderwijs samen techniek promoten.
- Sluit je aan bij programma's zoals **Techkwadraat** of **Sterk Techniekonderwijs**. Binnen deze programma's werken regionale samenwerkingsverbanden van scholen en bedrijven samen aan het vergroten en versterken van de aandacht voor technologie in het onderwijs. Met als stip op de horizon: duurzaam, dekkend en kwalitatief sterk technisch onderwijs voor alle leerlingen in het basisonderwijs en op het vmbo, de havo en het vwo.



FINANCIERINGSMOGELIJKHEDEN

Voor bedrijven die zijn aangesloten bij A+O Metalektro is er de regeling 'Promoot de techniek'. Voor iedere activiteit die je organiseert om jouw branche in de schijnwerpers te zetten ontvang je maximaal € 3.000,- van A+O. Denk aan techniekbeurzen, wedstrijden of andere evenementen. Dit doe je in je eigen regio en samen met andere partners uit jouw branche. Let wel op: de vergoeding is specifiek bestemd voor promotie van techniek en dus niet voor promotie van jouw eigen organisatie op de arbeidsmarkt. De looptijd van de regeling is tot het eind van het schooljaar 2024-2025. Val je onder de CAO Metaal & Techniek? Ook andere O&O fondsen, zoals OOM en Wij Techniek, hebben dergelijke regelingen.

Meer informatie:

<https://www.ao-metalektro.nl/aanbod/promoot-de-techniek/>

Hoofdstuk 3 – Meer tijd en menskracht? Ga zo te werk!

Heb je als bedrijf (wat) meer tijd en inzet van mensen beschikbaar?

Dan kun je met een aantal dagen per maand al activiteiten opzetten, gericht op de doelen *1. Jong talent ontdekken*, *2. Kwaliteit van technologieonderwijs verbeteren* en *6. Jezelf en de sector op de kaart zetten*.

Je kunt natuurlijk activiteiten uit hoofdstuk 2 doen, maar daarnaast maak je met de volgende activiteiten technologie en techniek in het onderwijs meer zichtbaar en aantrekkelijker. Het zijn tevens activiteiten om het onderwijs echt samen vorm te geven:

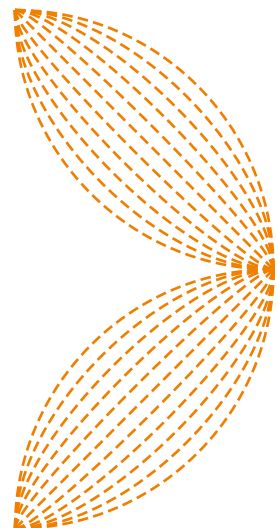
- Bied praktijkopdrachten of stages aan.
- Geef leerlingen een kans om te leren in de praktijk. Laat leerlingen en studenten werken aan echte opdrachten binnen jouw bedrijf. Of bied stages aan waarbij ze de kans krijgen om hun vaardigheden te ontwikkelen en toe te passen in een professionele omgeving. Dit bereidt hen beter voor op hun toekomstige carrière. En ze leren op deze manier jouw bedrijf ook beter kennen. Wie weet zit je medewerker van de toekomst er wel tussen. Daarnaast draagt het bij aan een informele leercultuur binnen je bedrijf, omdat je medewerkers worden uitgedaagd om hun kennis aan de leerlingen en studenten over te brengen.
- Ontwikkel lesmateriaal.
- Werk samen met docenten aan lesmodules die aansluiten op de praktijk en de behoeften van jouw sector. Of het nu gaat om duurzaamheid, innovatie of de nieuwste technologieën: jouw expertise helpt om het onderwijs relevanter en boeiender te maken.
- Zet medewerkers in als hybride techniekopleider.
- Combineer werken met lesgeven en wordt een **hybride techniekopleider**. Hiermee zorg je dat praktijkervaring direct in het klaslokaal komt en vice versa.

- Creëer samen met collega-bedrijven technieklokalen of technohubs.
- Bundel je krachten in de regio en bouw samen met het onderwijs binnen – of buitenschools omgevingen, denk aan technieklokalen of technohubs, waar leerlingen en studenten kennis kunnen maken met de wereld van technologie.

Een goed voorbeeld van bundeling van regionale krachten is **de TechnoHUB in Woerden**. De TechnoHUB is een opleidingslocatie waar leerlingen, studenten en bedrijven kennismaken met de nieuwste technieken. Door deze aantrekkelijke vorm van het geven van onderwijs kiezen meer jongeren voor techniek en ontwikkelen zij hun vaardigheden. De bedrijven uit de regio faciliteren dit o.a. met programma's voor het basisonderwijs.

Bij **Vakcentrum Duurzame Energie** kunnen studenten door middel van bedrijfsopdrachten duurzame technische oplossingen bedenken en uitvoeren. Dit versterkt niet alleen hun vaardigheden, maar levert ook waardevolle resultaten op voor jouw bedrijf.

Dit initiatief voor hybride docenten van **Sterk Techniekonderwijs** laat zien hoe bedrijven en onderwijs samen het tekort aan goede techniekdocenten aanpakken. Op die manier vinden scholen en het werkveld elkaar. Samen creëren ze inspirerend onderwijs voor de leerlingen.





Miriam Bouwens, Directeur HR bij Van Raam:

‘Samenwerken met onderwijs zit in ons DNA’

“In onze fabriek in Varsseveld werken ruim 250 medewerkers aan de productie van onze aangepaste fietsen. Zo’n tien procent daarvan is stagiair: bbl’ers, maar ook studenten die allerlei opdrachten voor ons doen. Vaak zijn dat studenten op mbo en hbo niveau, maar ook werken we samen met de universiteiten van Twente en Nijmegen en zelfs van Bochum.”

Concrete resultaten

“Samenwerken met het onderwijs zit echt in ons DNA. Waarom? Omdat we daar op korte termijn profijt van hebben. Zo leveren de opdrachten die wij uitzetten onder studenten snel concrete resultaten op. Zoals toen we een tweedejaars hbo’er vroegen om een kernachtige visuele vertaling te maken van onze nogal lijvige arbeidscontracten. Dat leidde tot een prachtig eindresultaat op slechts een A4’tje, waar zelfs onze jurist van onder de indruk was.”

Frisse blik

“We hebben een speciale band met de Anton Tjndink Bedrijfsvakschool. Deze levert regelmatig extra handjes in de vorm van draaiers en freesers. De studenten lossen capaciteitsproblemen op, brengen een frisse blik mee en proberen bij ons de nieuwste methoden en technieken uit. Winst voor iedereen dus.”

Winst op lange termijn

“Ook op de lange termijn plukken we de vruchten van samenwerking met het onderwijs. Zo werken we met diezelfde bedrijfsvakschool aan een tweewieleropleiding: omdat daar vraag naar is en aansluit op onze behoeften. Samen met een ander bedrijf uit de buurt hebben we bovendien de Ideeënfabriek opgezet, waar studenten en medewerkers in een snelkookpansetting werken aan innovaties. Onlangs heeft dat nog geresulteerd in het ontwerp van een toegankelijke driewieler. Die gaan we ook echt in productie nemen. En maar al te vaak blijven stagiairs na afloop van hun stage bij ons hangen of solliciteren ze bij ons omdat ze ooit al eens in ons bedrijf actief zijn geweest.”

Hubmanager

“Onze beste tip? Om optimaal samen te werken met het onderwijs hebben wij met twee andere bedrijven een hubmanager aangesteld die namens ons de contacten met studenten onderhoudt. Zij neemt ons bijvoorbeeld alle administratieve rompslomp uit handen. Onze managers kunnen zich dan concentreren op de vakinhoudelijke aspecten. Dat levert voor iedereen winst op.”



ZO PAK JE HET AAN:

- **Technasium-scholen** bieden havo- en vwo-leerlingen uitdagend projectonderwijs waarin echte vraagstukken uit het bedrijfsleven centraal staan. Als bedrijf kun je leerlingen inspireren door projecten aan te leveren of mee te werken aan het vak Onderzoek & Ontwerpen. Denk aan een programma over slimme energieoplossingen, met onderwerpen zoals waterstof en zonne-energie. Laat leerlingen een prototype ontwikkelen, zoals een slimme lantaarnpaal die energie opslaat. Zo maak je de link tussen onderwijs en praktijk zichtbaar.
- **NLT (Natuur, Leven en Technologie)** is een interdisciplinair vak in de bovenbouw van havo en vwo dat natuurwetenschappen, techniek en ICT combineert. Bedrijven kunnen hierbij een rol spelen door casussen of kennis bij de scholen aan te leveren.
- Overweeg samen te werken met initiatieven zoals de **Smart/Veiligheidsacademie**, waar studenten Leren, Loopbaan en Ontwikkeling (LLO) kunnen combineren met technologie, zoals Augmented Reality (AR). Dit maakt leren niet alleen interactief, maar ook effectief.
- Sluit aan bij het **Smart Technology-programma**, dat challenges aanbiedt waarbij studenten samen met bedrijven werken aan innovatieve oplossingen. Deze aanpak maakt onderwijs niet alleen aantrekkelijker, maar ook direct toepasbaar in de praktijk.
- Het Expertisecentrum Hybride Docent heeft **een handreiking** opgesteld voor iedereen die belangstelling heeft voor het combineren van banen als werknemer en docent.

FINANCIERINGSMOGELIJKHEDEN

- Bedrijven die zijn aangesloten bij A+O Metalektro en die een vo-, mbo bol-, hbo- of een wo-stageplaats bieden, kunnen een vergoeding ontvangen van A+O Metalektro. Ook voor **de stagiair** biedt A+O een vergoeding.

- Meer informatie:
<https://www.ao-metalektro.nl/aanbod/stagevergoeding-vo-mbo-hbo-wo/>
- Werkgevers die leer-werkplekken aanbieden aan (leerling-)werknemers die een geaccrediteerde opleiding volgen op mbo-, hbo- of wo-niveau, kunnen van A+O Metalektro een vergoeding krijgen op grond van het Financieringsreglement opleiding van leerlingen en werknemers 2025.



- Meer informatie:
<https://www.ao-metalektro.nl/aanbod/financieringsreglement-opleiding-van-leerlingen-en-werknemers/>
- A+O Metalektro organiseert samen met OOM en Wij techniek de opleiding hybride techniekopleider. Binnen een jaar word je klaargestoomd om (gast) lessen te verzorgen op technische vmbo's en mbo's. Deze is kosteloos te volgen.
- Meer informatie:
<https://www.ao-metalektro.nl/aanbod/hybride-techniekopleider-hto/>

Hoofstuk 4 – Veel tijd en menskracht? Zo maak je echt het verschil

Onderschrijf je het belang van samenwerken met het onderwijs? En wil je echt het verschil maken en meehelpen aan het bouwen van een toekomstige generatie met technisch talent? Maak dan het samenwerken met het onderwijs onderdeel van jouw bedrijfsmissie. Geef je medewerkers voldoende tijd en ruimte om hieraan bij te dragen. Zo kun je inzetten op alle eerdergenoemde doelen.

Een effectieve constructie voor een duurzame en structurele samenwerking met het onderwijs is via publiek-private samenwerkingen (pps'en). Dit zijn samenwerkingsverbanden waarin bedrijven, scholen en soms ook overheden gezamenlijk werken aan beter en relevanter onderwijs.



Binnen pps-samenwerkingen wordt ingezet op:

- Hybride techniekcentra.
- In dat geval creëer je met alle partners in een pps een gedeelde ontwikkel- en innovatieomgeving voor leren, werken en innoveren. Dit bevordert niet alleen de verbinding tussen theorie en praktijk, maar ook innovatie.

- Professionaliseren van docenten.
- In dat geval help je docenten up-to-date te blijven door trainingen aan te bieden over de nieuwste technologische trends. Ook laat je ze kennismaken met de nieuwste ontwikkelingen in jouw vakgebied, zodat hun lessen beter aansluiten bij de realiteit van het werkveld. Het resultaat is dat docenten beter in staat zijn om hun leerlingen voor te bereiden op de toekomst.

Perron038 in Zwolle is zo'n hybride omgeving voor de innovatieve maak-industrie. Technici en bevoegen studenten werken, onderzoeken en experimenteren samen om technologische innovatie mogelijk te maken. Door continu te innoveren, te leren en te inspireren.

De Fabriek van de Toekomst is een innovatieprogramma op de **Brainport Industries Campus**. In een aantal Fieldlabs werken bedrijven en het onderwijs samen aan de toekomst van de high tech maakindustrie. Daarbij spelen zij in op de veranderende behoefte van de markt en de nieuwe rol van de keten. Binnen de Fabriek van de Toekomst worden oplossingen gecreëerd voor gezamenlijke uitdagingen.

Be Boost is een initiatief gericht op docentenprofessionalisering. Denk hierbij aan docentstages, waarbij docenten en andere medewerkers een dagje meedraaien in een (technisch) bedrijf. Dit geeft hen direct inzicht in de praktijk en helpt hen om hun lessen relevanter en meer inspirerend te maken.

Kadertekst interview Zuidberg

Gerlo Schutte, HR Manager bij Zuidberg Frontline Systems BV:

‘Samenwerken is halen en brengen’

“Samenwerking met het onderwijs is voor Zuidberg om twee redenen van belang. Allereerst zien wij dat als een investering in de toekomst. Er is immers schaarste op de arbeidsmarkt en ook wij hebben daar last van. Via het onderwijs kunnen wij de metaalsector én ons bedrijf zichtbaar maken én invloed uitoefenen op wat toekomstige werknemers daar leren. Dat schaar ik allemaal onder ‘halen’. Maar we ‘brengen’ ook iets. Vanuit maatschappelijke betrokkenheid bieden we bijvoorbeeld onderzoeksstages aan en laten we studenten op allerlei manieren kennismaken met onze werkwijzen, machines en onze producten.”

Clustergewijs

“We werken veel samen met het onderwijs op mbo-niveau, maar ook met het hbo. Al geruime tijd zien wij bijvoorbeeld een achteruitgang in het aantal bbl’ers. Daarom vinden wij het belangrijk om in ons bedrijf werkplekken aan te bieden, met praktijkbegeleiding die zo goed mogelijk aansluit op de verwachtingen van het onderwijs. Dat doen wij niet alleen, maar in samenwerking met het Innovatiecluster Noordoostpolder en OBM Oost, dat voor ons de contacten op de scholen onderhoudt. Voordeel van deze clustergewijze aanpak is dat we daarmee net iets interessanter worden, en eerder worden gezien als strategische gesprekspartner. En gelukkig lukt het ons nog steeds om bbl’ers in huis te halen, die daarna ook blijven hangen.”

Samen etaleren

“Ook met het hbo hebben we contacten. Niet zozeer als individueel bedrijf, maar indirect via Perron038 uit Zwolle. Daar plaatsen we al onze minor-opdrachten op een centrale presentatieplek. Studenten kunnen zich vervolgens intekenen voor diverse typen opdrachten: van het doen van voorstudies tot het maken van een proof of concept of het testen daarvan op locatie. Samen etaleren we via Perron038 de maakindustrie en ook dat werkt.”

Tijdsinvestering valt mee

“Als je me vraagt hoeveel tijd het kost om zo met het onderwijs samen te werken, dan ben ik geneigd te zeggen dat het erg meevalt. Ik schat in dat ik er nog geen twee uur per week aan besteed. Soms kost het me een dagdeel in de week, dan weer dagen niets. En dat komt dus vooral omdat we ervoor kiezen om met anderen op te trekken, zoals met het Innovatiecluster en Perron038. Zouden we als bedrijf al die contacten zelf moeten onderhouden dan zou de investering meer tijd vergen. Samen optrekken is dus een manier om de tijdsinvestering te verlagen.”

Strategische gesprekspartner

“Mijn beste tip voor samenwerking met het onderwijs? Zorg dat je wordt gezien als een strategische gesprekspartner. Dat kan bijvoorbeeld door op te trekken als cluster, sector of met meerdere maakbedrijven. Scholen vinden dat prettig. De projecten die je daardoor met elkaar kunt aanbieden zijn dan vaak groter. En regelmatig zijn er dan ook meer subsidiemogelijkheden. En zoek ook bestaande verbanden op, zoals Sterk Techniekonderwijs. Want jij kunt wel van alles optuigen, maar soms bestaat iets al en is die investering zonde.”

ZO PAK JE HET AAN:

Er zijn veel publiek-private samenwerkingen in Nederland. Vanuit de Metalektro zijn **twalf technohubs** ontstaan, op uiteenlopende terreinen: van inclusieve technologie, 'verbinden in de keten' tot een logistiek lab. De hubs, veelal aangejaagd vanuit de bedrijven, zijn verspreid over het hele land. Op al die plekken werken minimaal twee onderwijsinstellingen samen met bedrijven uit de maakindustrie aan het ontwikkelen van medewerkers, promotie van techniek (onderwijs) en innoveren in de regio.

Binnen **het netwerk van Katapult** zijn er 550 pps'en die binnen verschillende programma's vallen waarin onderwijsinstellingen penvoerder zijn:

- **Centres of Vocational Excellence**
Dit programma is vooral gericht op het mbo. Bedrijven en scholen werken (ook internationaal) samen aan praktijkgericht onderwijs. Dit biedt studenten waardevolle ervaring en bedrijven toegang tot jong talent en frisse ideeën.
- **Centres of Expertise**
Dit zijn publiek-private (of publiek-publieke) samenwerkingsverbanden (pps) tussen hogescholen en werkveld, met een scherpe focus op een maatschappelijke uitdaging (zoals de energietransitie, voedselveiligheid of betaalbaarheid van de zorg). Binnen Centres of Expertise wordt geïnvesteerd in onderwijsinnovatie, leven lang leren, en onderzoek & innovatie.
- **Regionaal Investeringsfonds mbo**
Dit fonds ondersteunt regionale projecten waarin mbo-scholen en bedrijven samen onderwijsprogramma's verbeteren en innovatie stimuleren. Het biedt een kans om binnen je regio een netwerk op te bouwen en impact te maken.

- **Digitale Werkplaatsen**

Dit is een initiatief van het ministerie van Economische Zaken, onderwijsinstellingen, lokale overheden en bedrijven. Hier helpen studenten, docenten en experts mkb-ondernemers met digitalisering, zoals online marketing, website-optimalisatie of procesverbetering via data. Dit verhoogt productiviteit en winst, terwijl bedrijven profiteren van frisse inzichten.

- **High Impact Pps'en**

Vanuit het Nationaal Groeifonds zijn in 2023 vijftien High Impact Pps'en van start gegaan met een scherpe focus op een maatschappelijke uitdaging. De activiteiten van deze pps'en zijn gericht op het verbinden van partners en het uitbreiden van bestaande ecosystemen (netwerken mbo en hbo) met nieuwe partners.

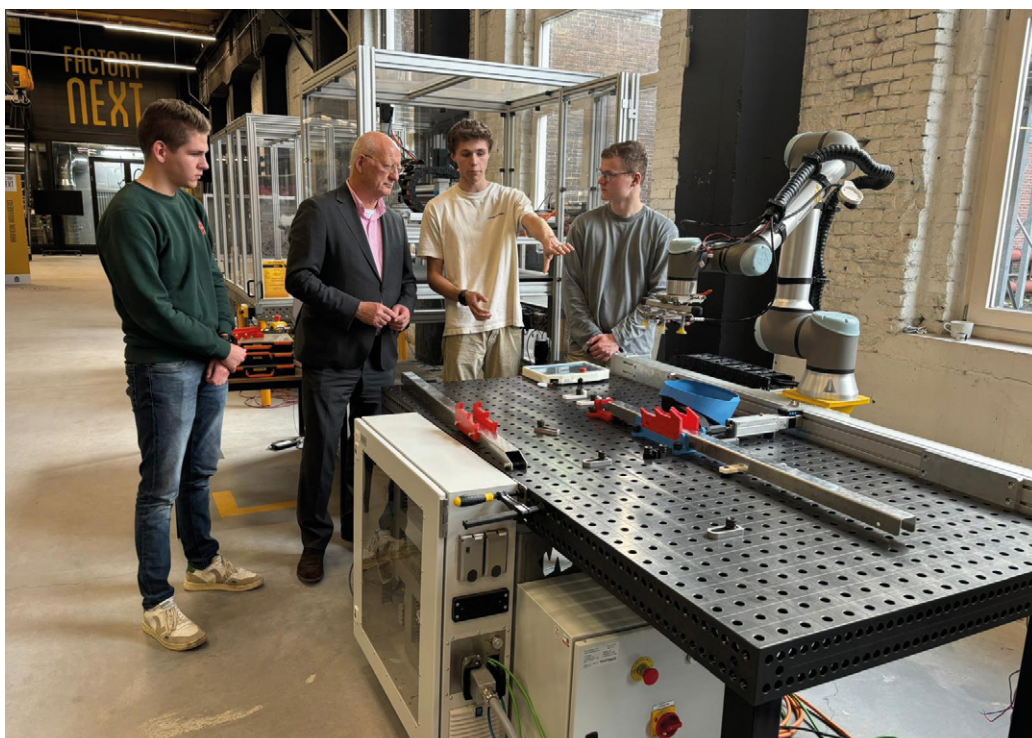


FINANCIERINGSMOGELIJKHEDEN

Er zijn verschillende financieringsmogelijkheden voor publiek-private samenwerkingen een uitgebreid overzicht vind je in de Kennisbank van Katapult: <https://www.wijzijndkatapult.nl/tools/financieringsregelingen/>

Hoofdstuk 5 – In zes stappen naar succesvol samenwerken

Samenwerken met het onderwijs kan super waardevol zijn, maar waar begin je? Het draait allemaal om een goede voorbereiding en duidelijke afspraken. Dit zijn zes handige stappen om je op weg te helpen:



1. BEGIN MET EEN HELDER PLAN

Eerst en vooral: bedenk wat je precies wilt bereiken. Wil je leerlingen enthousiasmeren voor technologie, stages aanbieden, of misschien gastlessen organiseren? Denk ook na over wat je in huis hebt – aan tijd, geld en mensen – en welke scholen bij jouw doelen passen. Zoek je de samenwerking met basisscholen, het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs of juist met hogescholen en universiteiten? Elk onderwijssoort vraagt om een eigen aanpak.

2. ZOEK CONTACT MET HET ONDERWIJS

Samenwerking komt vaak tot stand via persoonlijke contacten, bijvoorbeeld via medewerkers die als ouder al een kind op school hebben, of via lokale contacten van ondernemersverenigingen. Maar denk ook aan sportclub. In het basis- en voortgezet onderwijs is een techniekcoördinator of techniekdocent vaak een eerste goede ingang voor het leggen van contact. In het mbo en hbo zijn dit de teamleiders van de sector techniek. De meeste mbo- en hbo-instellingen hebben op hun website ook een specifieke pagina voor bedrijven.

3. WERK SAMEN, NIET ALLEEN

Je hoeft het niet allemaal alleen te doen. Zoek de samenwerking op met andere bedrijven in jouw sector, liefst in dezelfde regio. Samen sta je sterker en kun je nog meer impact maken. Kijk met wie jij samen kunt optrekken. Welke collega-bedrijven of regionale netwerken zijn dat?

4. MAAK DUIDELIJKE AFSPRAKEN

Als je eenmaal weet wat je wilt doen, is het tijd om concrete afspraken te maken. Wie doet wat? Wat is de planning? En hoe weet je of jouw doel bereikt is? Door alles goed af te stemmen, voorkom je verrassingen. En vergeet niet: plan evaluatiemomenten in, zodat je onderweg kunt bijsturen.

5. GEBRUIK WAT ER AL IS

Er zijn allerlei subsidies, tools en programma's die je kunnen helpen. Maak daar gebruik van. Het is zonde om steeds opnieuw het wiel te moeten uitvinden. Denk aan verschillende **publiek-private samenwerkingen**, **Sterk Techniekonderwijs** of **Techkwadraat**.

Deze initiatieven hebben handige hulpmiddelen en inspiratie om je samenwerking een vliegende start te geven. Check ook of je financiering kunt regelen, bijvoorbeeld via het aanbod van het opleidingsfonds **A+O Metalelektro** of gebruik de tools voor financieringsopties van **Katapult**. A+O Metalektro heeft **zes regiomanagers**, die graag met je meedenken over de mogelijkheden. Daarnaast kunnen programma's zoals Technasium en NLT bijdragen aan de versterking van bètatechnisch onderwijs.

FME heeft sinds eind 2024 ook vijf business development managers Onderwijs en Arbeidsmarkt. Zij zijn ervoor om de FME bedrijven te helpen met de samenwerking met het onderwijs. Neem zeker contact met jouw BDM-er op!

6. MAAK HET LEUK EN LEERZAAM

Een succesvolle samenwerking is niet alleen nuttig maar ook leuk! Zorg ervoor dat iedereen – van leerlingen tot docenten én jouw team – betrokken is en er iets uit haalt. Deel je successen, bijvoorbeeld via sociale media, en laat zien wat jullie samen bereikt hebben.

CONTACT GEGEVENS BUSINESS DEVELOPMENT MANAGERS ONDERWIJS EN ARBEIDSMARKT

Lennart Dessens, Business Development Manager Onderwijs en
Arbeidsmarkt Zuidwest
06 47 29 26 76 | lennart.dessens@fme.nl

Jeanne Kroon, Business Development Manager Onderwijs en
Arbeidsmarkt Noordwest
06 26 23 14 69 | jeanne.kroon@fme.nl

Petra Deterink, Business Development Manager Onderwijs en
Arbeidsmarkt Oost
06 47 02 10 11 | petra.deterink@fme.nl

Tamara Tielen, Business Development Manager Onderwijs en
Arbeidsmarkt Noord
06 12 43 17 85 | tamara.tielen@fme.nl

Ethel van Groenestijn, Business Development Manager Onderwijs en
Arbeidsmarkt Zuid
06 26 26 92 40 | ethel.van.groenestijn@fme.nl

Hoofdstuk 6 - Zo ziet het onderwijs eruit

Om effectief samen te werken met het onderwijs is het belangrijk om inzicht te hebben in de verschillende onderwijsniveaus en hun specifieke kenmerken.

BASISONDERWIJS

Dit is het onderwijs voor kinderen van 4 tot 12 jaar. Het legt de basis voor algemene ontwikkeling, zoals taal, rekenen, wereldoriëntatie, sociale vaardigheden en creativiteit. Basisscholen bieden acht leerjaren, verdeeld in groepen 1 tot en met 8. Vanaf groep 7/8 worden leerlingen voorbereid op de keuze voor voortgezet onderwijs.



VOORTGEZET ONDERWIJS

Voortgezet onderwijs is bedoeld voor leerlingen vanaf 12 jaar tot 16-18 jaar. Het bestaat uit verschillende soorten: praktijkonderwijs, vmbo (voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs), havo (hoger algemeen voortgezet onderwijs), en vwo (voorbereidend wetenschappelijk onderwijs).

- **Praktijkonderwijs**

Praktijkonderwijs bereidt leerlingen zo goed mogelijk voor op de maatschappij. Alle leerlingen volgen een eigen pakket aan theorie- en praktijkvakken. Meestal duurt de opleiding 5 jaar. Na het praktijkonderwijs gaat een groot deel van de leerlingen aan het werk. Een deel van de leerlingen stroomt via een entree-opleiding door naar het mbo.

- **Vmbo (voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs)**

Het vmbo kent 4 leerwegen, die variëren van praktijkgericht tot meer theoretisch:

- basisberoepsgerichte leerweg (bbl)
- kaderberoepsgerichte leerweg (kbl)
- gemengde leerweg (gl)
- theoretische leerweg (tl, ook wel mavo genoemd)

Aan het einde van het tweede leerjaar kiezen leerlingen een profiel. In de basisberoepsgerichte, de kaderberoepsgerichte en de gemengde leerweg zijn er 10 profielen:

- Bouwen, wonen en interieur
- Produceren, installeren en energie
- Mobiliteit en transport
- Media, vormgeving en ICT
- Maritiem en techniek
- Zorg en welzijn
- Economie en ondernemen
- Horeca, bakkerij en recreatie
- Groen
- Dienstverlening en producten

In de theoretische leerweg zijn er 4 profielen:

- Techniek
- Zorg en Welzijn
- Economie
- Landbouw (Groen)

Deze profielen bieden een focus op specifieke praktijkgerichte beroepen en sluiten aan op mbo-opleidingen.

- **Havo (hoger algemeen voortgezet onderwijs)**

Havoleerlingen kiezen vanaf leerjaar 4 uit vier profielen, afhankelijk van hun interesse en toekomstplannen:

- Natuur en Techniek (N&T)
- Gericht op exacte vakken en technologie. Vakgebieden: wiskunde B, natuurkunde en scheikunde.
- Natuur en Gezondheid (N&G)
- Gericht op zorg en gezondheids-wetenschappen. Vakgebieden: biologie, scheikunde, wiskunde A of B.
- Economie en Maatschappij (E&M)
- Gericht op economische en sociale studies. Vakgebieden: economie, geschiedenis, wiskunde A of B.
- Cultuur en Maatschappij (C&M)
- Gericht op kunst, taal en cultuur. Vakgebieden: geschiedenis, kunst, wiskunde C of A.

- **Vwo (voorbereidend wetenschappelijk onderwijs)**

De profielkeuze op het vwo is identiek aan die van de havo. Het verschil ligt in de diepgang en het academisch niveau van de vakken. Het vwo bereidt leerlingen expliciet voor op een universitaire studie.

- **Middelbaar Beroepsonderwijs (mbo)**

Het mbo richt zich op praktijkgericht onderwijs voor jongeren vanaf 16 jaar. Er zijn vier niveaus, variërend van assistent opleiding (entree) tot middenkaderopleiding (niveau 4). Het mbo leidt op voor een beroep of bereidt studenten voor op een vervolgopleiding in het hbo. In het mbo zijn er twee leerwegen: bol (beroepsopleidende leerweg) en bbl (beroepsbegeleidende leerweg). Beide leerwegen leiden tot dezelfde MBO-diploma's, maar verschillen in de balans tussen theorie en praktijk.

- **Beroepsopleidende leerweg (bol)**

In de bol-opleiding gaat een student het grootste deel van de tijd naar school en doet daarnaast praktijkervaring op via een stage (beroepspraktijkvorming, BPV).

- **Beroepsbegeleidende leerweg (bbl)**

In de bbl-opleiding werkt de student het grootste deel van de tijd bij een leerbedrijf en gaat daarnaast één of twee dagen per week naar school voor theoretische lessen.

- **Hoger beroepsonderwijs**

Hbo-opleidingen zijn gericht op praktijkgerichte kennis en vaardigheden op hbo-niveau. Dit type onderwijs is toegankelijk na het behalen van een havo-, vwo- of mbo-diploma (niveau 4). Hbo-opleidingen duren meestal vier jaar en leiden op tot een bachelor-graad. Studenten kunnen doorstromen naar een masteropleiding of direct aan de slag in hun vakgebied. Naast de reguliere voltijdstudies biedt het hoger beroepsonderwijs ook andere vormen van studeren: duaal onderwijs en de Associate Degree. Deze richten zich op specifieke doelgroepen en leerbehoeften.

- **Duaal onderwijs**

Duaal studeren combineert leren en werken. Studenten zijn tegelijkertijd ingeschreven bij een hogeschool en in dienst bij een werkgever. Ze volgen een deel van de tijd theoretisch onderwijs en werken daarnaast om praktijkervaring op te doen.

- **Associate Degree (AD)**

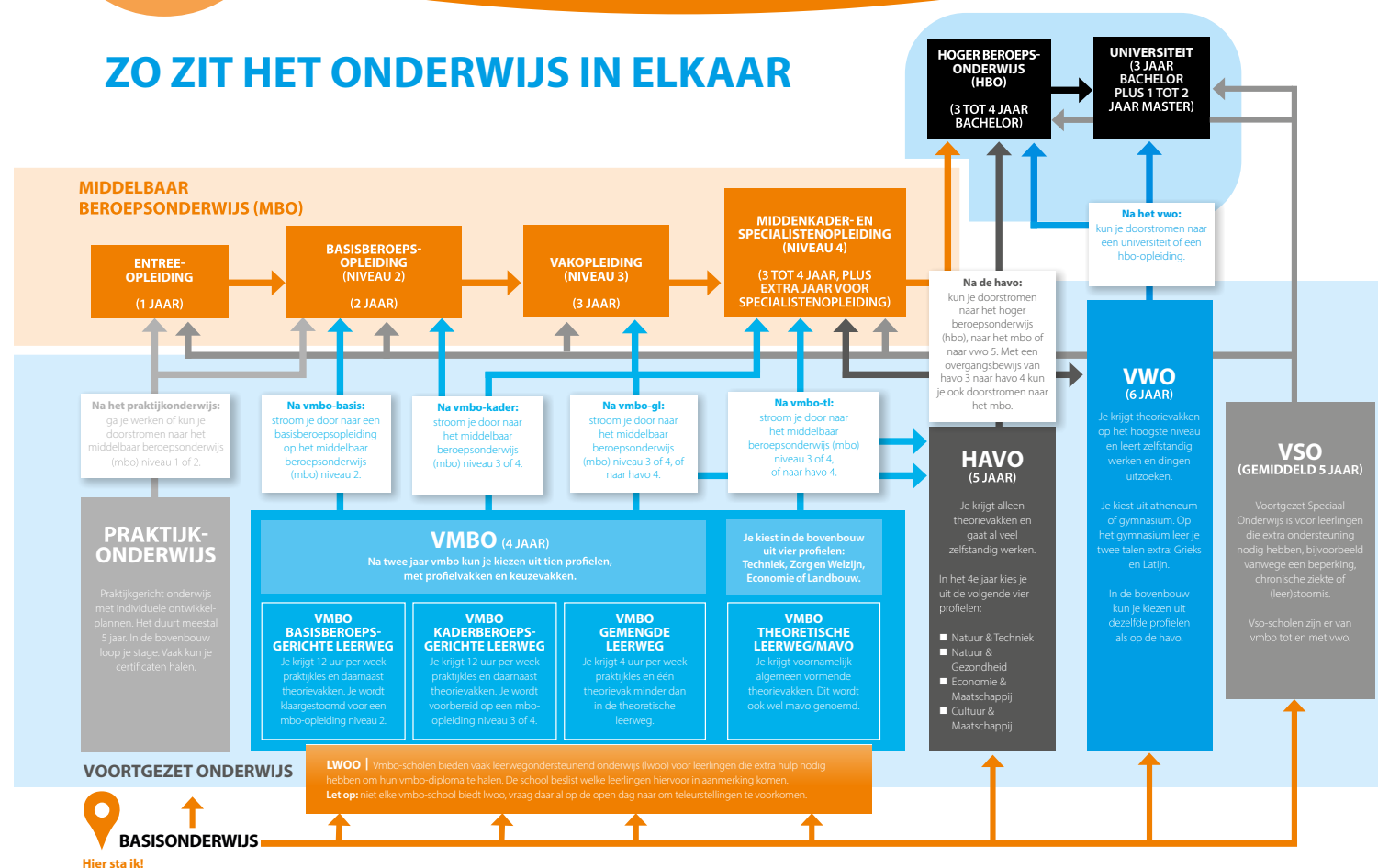
De Associate Degree is een tweejarige hbo-opleiding die zich richt op praktijkgericht onderwijs en een specifieke beroepsgroep. Het is korter dan een volledige hbo-bachelor en bedoeld om snel de arbeidsmarkt op te kunnen of je verder te ontwikkelen in een specifieke rol.

Onderstaand vindt u een schematisch overzicht van de mogelijke routes binnen het onderwijs:

Hang de poster op in je klas!

Welke middelbare school kies jij?

ZO ZIT HET ONDERWIJS IN ELKAAR



De SchoolWijzer

Ontdek welke scholen er bij jou in de buurt zijn.



devogids.nl/middelbare-scholen

Bezoek open dagen

Je vindt alle open dagen van scholen in jouw regio in de OpenDagenPlanner.



devogids.nl/open-dagen-planner

Neem de checklist mee naar de open dag!

Je vindt de checklist met slimme vragen voor jezelf en een checklist voor je ouders in de nieuwe VO Gids!



Jouw hulp bij je schoolkeuze

Hoofdstuk 7 – Acht gouden tips

Hieronder vind je een overzicht van acht gouden tips voor succesvolle samenwerking met het onderwijs. Deze tips zijn samengesteld op basis van ervaringen van bedrijven die nu al samenwerken met onderwijsinstellingen. Met deze tips kun je niet alleen de samenwerking met het onderwijs optimaliseren, maar ook bijdragen aan de ontwikkeling van goed opgeleide en zelfredzame studenten.

Dit zijn de acht belangrijke tips om in gedachten te houden:

1. **Bouw een sterke en wederzijdse relatie op**

- Die niet afhankelijk is van enkele personen, zodat de continuïteit gewaarborgd is.
- Dit zorgt dat zowel jouw bedrijf, de studenten en onderwijsinstellingen ook op de langere termijn kunnen profiteren van deze samenwerking.

2. **Werk regionaal samen met andere technische bedrijven**

- Gezamenlijk kan je een grotere doelgroep bereiken..
- .. en met je inspanningen meer impact creëren.

3. **Heb waardering en respect voor de inspanningen van het onderwijs**

- Begrijp dat onderwijsinstellingen studenten willen 'leren leren'.
- Werk samen, met als doel om studenten klaar te stomen voor de toekomst.

4. **Realiseer je dat het niet vanzelf gaat en inspanning vraagt**

- Samenwerking kost tijd en geld...
- ... maar recruitment ook.

5. **Wil je meer impact? Committeer je dan voor langere tijd.**

- Verwacht geen directe wijzigingen in het curriculum.
- Gun jezelf én elkaar een proefperiode.
- Evalueer regelmatig de samenwerking en pas die waar nodig aan.



6. **Spreek verwachtingen naar elkaar uit**

- Maak smart-afspraken over samenwerking en inzet.
- Verdeel de rollen goed. Het onderwijs is in de lead en als bedrijf ondersteun je.
- Maak afspraken over de zwaarte van de opdracht.

7. **Maatwerk, maatwerk, maatwerk!**

- Houd er rekening mee dat elke onderwijsinstelling anders is.
- Investeer in persoonlijke contacten met docenten.

8. **Vier altijd je successen!**

STAPPENPLAN VOOR SAMENWERKING MET HET ONDERWIJS

Stap 1 Bepaal je doelen

1. Jong talent ontdekken
2. Invloed op kwaliteit van het onderwijs
3. Sterkere positie in de regio
4. Innovatie een boost geven
5. Organisatiedoelen verbinden aan onderwijsambities
6. Jezelf én de sector op de kaart zetten
7. Sterke leercultuur creëren



Stap 2 Kies je doelgroep

- basisonderwijs
- voortgezet onderwijs
- middelbaar beroepsonderwijs
- hoger beroepsonderwijs



Stap 3 Kies je tijdsinvestering

- Weinig tijd en menskracht
- Meer tijd en menskracht
- Veel tijd en menskracht

